

Vista de les obres de la futura seu de l'Expo'98. L'Exposició Universal de Lisboa, que s'inaugurarà aquest estiu, vol situar la capital portuguesa en el mapa europeu, al costat de Milà, París o Barcelona.

El Portugal que encalça

Els passos de Portugal en el seu procés de modernització són tan similars als de l'estat espanyol que es pot parlar d'un encalç entre aquests dos països de la península. Tot i no tractar-se d'una cursa, sí que hi ha una fita ben clara: Europa.

No són només els anuncis publicitaris sobre el turisme a les platges de l'Algarve i sobre el nou i sobtat cosmopolitisme de Lisboa. No és únicament la campanya de promoció de l'Exposició Universal del 98. Portugal també encalça Espanya, a ritme lleuger, en el procés d'integració europea, ni que la presència internacional de Portugal vagi uns anys endarrerida respecte al seu país veí. Cap-

davanters d'una Europa que, amb la incorporació dels països de l'Est, ha deixat de considerarlos els més pobres del club, Espanya i Portugal han compartit una vocació d'integració sense fissures des de la seva entrada conjunta al mercat comú l'any 1986.

L'estat espanyol, pel seu pes demogràfic i econòmic superior, ha trobat més ràpidament un lloc en l'escena internacional: els

Jocs Olímpics de Barcelona i l'Exposició Universal de Sevilla del 1992 van ser el reconeixement del procés de modernització d'un país encara amb el record recent de l'experiència franquista, i avui és de consulta obligada en les grans decisions que ha de prendre la Unió Europea, amb primeres figures de l'època democràtica preparades per situar-se en llocs d'influència de l'escena internacional, tals com

Javier Solana, Felipe González o Luis Ángel Rojo.

L'Expo 98, una oportunitat.

Portugal, tanmateix, li va al darrere. L'Exposició Universal de Lisboa, que s'inaugurarà aquest estiu, vol situar la capital portuguesa en el mapa europeu, al costat de Milà, París o Barcelona. No és solament una operació turística; també vol demostrar als seus socis europeus la capacitat organitzativa i econòmica del país més occidental de la Unió. La seva trajectòria democràtica també comença a proporcionar experimentats estadistes sense feina, com l'ex-primer ministre Aníbal Cavaco Silva, que esperen l'oportunitat de fer un últim servei al seu país des d'un càrrec influent en l'escena internacional.

El paral·lelisme en l'evolució històrica d'Espanya i Portugal és molt gran, sobretot des de la fi de les dictadures militars de Salazar i Franco. La convergència amb Europa va descobrir uns mateixos mals en totes dues economies: si l'estat espanyol els ha anat resolent progressivament, Portugal encara ha de fer un esforç complementari per superar-los. L'executiu socialista d'Antonio Guterres ha anunciat per a enguany les esperades reformes que el dens calendari electoral d'aquests últims dos anys no li ha permès de fer. A més d'importants novetats en l'aparell judicial, en les forces de la policia i en el codi penal, els canvis més esperats i temuts alhora afecten el sistema sanitari i la seguretat social, car s'imposa de racionalitzar-ne les prestacions i de disminuir-ne el cost: "Aquestes reformes s'aniran realitzant progressivament a còpia de canvis petits i controlats per tal de mesurar-ne els resultats", adverteix Guterres a una opinió pública totalment contrària a les retallades socials: "No volem caure en la mania llatina i quasi napoleònica de canviar-ho tot de cop sense calcular-ne bé els efectes i les conseqüències".

Tothom reconeix les millores en infraestructures dutes a terme

Socialistes? Tres tasses...

Amb la victòria socialista a les eleccions municipals del desembre proppassat, els socialistes han aconseguit el govern de gairebé totes les institucions del país. Són les cinquenes eleccions consecutives que guanya el Partit Socialista portuguès, després del fracàs de l'estratègia que el primer ministre liberal-conservador Aníbal Cavaco Silva havia dissenyat precisament per apartar els socialistes del Palau de Belém (seu de la presidència de la república), que un històric i popularíssim Mário Soares havia convertit en infranquejable per a tots els candidats del partit del primer ministre. Durant deu anys (1985-1995) Soares va cohabitar amb els governs de Cavaco Silva.

Un cop sabuda la decisió del president de no presentar-se a la reelecció, Cavaco va dimitir del càrrec de primer ministre en un moment de dolça popularitat, per donar l'oportunitat al seu partit de buscar-li un substitut al govern, mentre ell preparava la seva candidatura a la presidència de la República. Els socialistes es trobaven aleshores dividits, i la línia oficial del partit es presentava molt combativa, en l'opinió pública, sobre temes socials. Cavaco Silva sempre havia aprofitat la radicalitat dels socialistes per presentar-los a l'opinió pública com uns fantàstics polemistes, però uns mals gestors del delicat moment en què Portugal prenia posicions en el procés d'integració europea. Però per a la campanya de les presidencials de fa dos anys, els socialistes van cercar un candidat del sector moderat del partit, Jorge Sampaio, que es va revelar un perfecte relleu de Mário Soares. I Cavaco Silva no solament es va trobar barrat el pas al Palau de Belém, sinó que en les eleccions legislatives convocades pocs mesos després el seu partit també perdria la majoria al Parlament. L'efecte Sampaio es va repetir al govern. El Partit Socialista va convertir en "oficial" el corrent intern més moderat, al qual pertanyien Sampaio, Antonio Guterres i Mário Soares mateix. Així, els socialistes van guanyar-se la confiança dels electors en unes legislatives en què el debat de fons de tota la campanya va ser quin govern garantiria millor l'encaix de Portugal amb la Unió Europea.

Ara, el govern d'Antonio Guterres es troba precisament amb l'envit d'haver d'adequar definitivament l'economia portuguesa a les exigències de l'euro. Durant dos anys les reformes s'han ajornat a l'espera de les eleccions municipals del desembre proppassat, amb un èxit socialista que els analistes polítics interpreten de forma desigual. Si bé la victòria allunya completament els rumors sobre un eventual avenç electoral, la veritat és que la col·locació de quadres socialistes en càrrecs de gran relleu públic pot significar un arriscat exercici de realisme per al partit del govern. Els dirigents de la línia més radical -majoritari dins el partit- han callat fins ara i han cedit tot el protagonisme als més moderats Guterres i Sampaio. Aquesta semblava l'estratègia del partit, però des del moment que dirigents com João Soares, confirmat per les urnes com a alcalde de Lisboa, s'han fet forts en la seva plaça, han començat a aparèixer discrepàncies amb la línia, fins ara oficial, dels socialistes. El projecte de regionalització és, des de les eleccions, més discutit que mai, i temes com la legalització de les drogues o l'extensió de la llei d'avortament ja s'insinuen en l'agenda política d'alguns socialistes. Alguns ja vaticinen que aquesta "cohabitació" entre poders d'un mateix partit, però amb prioritats diferents, serà dura. A. C.

gràcies als fons de cohesió de la Unió Europea. Millores en educació, millores en salut i millores, sobretot, en el nivell de vida dels portuguesos. Però ara cal gestionar la frustració del portuguès mitjà que, sense haver arribat mai als nivells de benestar

alemany, francès o suec, haurà d'estirar, com tothom, el carro de la Unió.

Amb tot, la reforma més polèmica a què s'ha compromès el govern de Guterres és el projecte de regionalització del país. El moment en què es planteja de-

Antonio Guterres, primer ministre de Portugal, i Jorge Sampaio, president d'aquest país. Amb la victòria socialista a les eleccions municipals del passat desembre, els socialistes han aconseguit el govern de gairebé totes les institucions de Portugal.

fundació
BANCAIXA

**Del 19 al 25
de gener**

AGENDA

19 Dilluns Conferència

Cicle: El impacto del Euro en las empresas. Análisis práctico.
"El Euro: período de Implantación. Efectos jurídicos y fiscales".
Ramon Trénor.
Gerent de Garrigues & Andersen. Asesores Fiscales y Tributarios.
Sala Sorolla a les 19'30 hores.

20 Dimarts Conferència

Cicle: De siglo a siglo (1898-1998).
"El 98: los fundamentos de la renovación musical".
Jorge de Persia.
Investigador especializado en temas musicales.
Sala Sorolla a les 19'30 hores.

Sala d'Exposicions

"La expulsión de los moriscos del Reino de Valencia".
Fins al 8 de febrer.

 CENTRE CULTURAL
Plaza de Tetuán, 23. Tel. 397 69 04. Valencia

mostra que no es tracta, ni de bons, de mimetisme respecte a l'estat espanyol. Però tampoc no és una mera reforma pensada per aproximar Portugal a les estructures administratives de la resta d'Europa. La tradició d'un estat centralista i amb fama de massa burocratitzat s'ha traduït en un endarreriment global dels districtes allunyats dels centres urbans. Aquesta herència de la dictadura salazarista va instigar els socialistes a descentralitzar administrativament el país –cosa més fàcil després de les últimes eleccions municipals, en què els socialistes es van apoderar dels principals municipis–. El poder local i l'estat són els que han de donar forma a una estructura de poder intermèdia, que hom preveu polèmica. De moment, el tribunal constitucional ja ha tornat al Parlament el projecte que el govern li havia presentat. I és que la idea ha provocat recels fins i tot entre els socialistes, que finalment han anunciat que es convocarà un referèndum quan s'hagi pactat el model de regionalització entre els grups polítics del Parlament.

El gran repte. El problema principal és l'establiment d'un nou mapa administratiu en un país petit en què no hi ha entitats regionals reconegudes ni tradició de poder descentralitzat. A part les regions metropolitanes de Lisboa i Porto, i del cas concret de l'Algarve, no hi ha més fronteres naturals o contrades amb tradició. Serà difícil d'arribar a un consens en aquest punt, tant com en el grau d'autonomia a donar als nous governs regionals. De les decisions adoptades en aquest moment, en dependrà el model d'estat que portarà Portugal a la plena integració amb Europa.

El moment que viu en aquest moment el veí espanyol és tan difícil com apassionant. Obrint-se com mai al món que l'envolta, Portugal va trobant el lloc a què aspira dintre Europa.

Antoni Cruañas